

ОЗИМИНА

Евген Маланюк,
Михайло Селегій,
Михайло Осика.

1923.

ОЗИМИНА

АЛЬМАНАХ ТРЬОХ

Евген Маланюк.
Михайло Селегій.
Михайло Осика.

В-по „ВЕСЕЛКА“
Каліш 1928.

*Христині Скачківській—
Жанні д'Арк України.*

Евген Маланюк.

НЕ ЗАБУТИ тих днів ніколи:
Залишали останній шмат.
Гуркотіли й лякались кола
Під утомлений грім гармат.

Налітали зловісні птахи,
Доганяли сумний похід.
А потяг ридав: на Захід... на Захід...
І услід реготався Схід.

Роззявляв закрівавлену 'пашу.
(П'яний подих нудив, як смерть).
...Де ж знайти нам за Тебе кращу
Серцем, повним Тобою вщерт?

1923.

ДЕРЖАВА ЖОВТНЯ.

ГЕТЬМАНСЬКИМ палацом засяв
Осінній ліс крізь світлий спокій.
Ця золота краса уся—
Твоя, Гетьмане синєокий!

Ввійди і освяти єдваб
Булавним блиском із правиці,
Мою весну сюди приваб—
Осіннім сумом отруїться...

І

ВЖЕ ЖОВТИЙ Жовтень гетьманує
В останнім золоті життя.
Ще високо в блакиті має
Старої перемоги стяг.

Стоїть, вдивляється, пильнує...
Горить ще хмуробровий зір,
Та сили тої вже не має,
Що брала коштовний ясир.

Ще біле пірря гордо грає,
Ще на киреї злото слав,
Він не мечем—тепер керує,—
Лише спокоем мудрих слів.

II

ТИ ОДЯГНУВ гаї й ліси
В гетьманський кармазин і злото
І, поки не роздягне сльота,—
Вони пишаються в красі.

Блищить останній маєстат
Презацного спокою смерти,
Під ним так солодко померти:
Заплющить очі і уста.

Пишайсь, слабий від давніх спек,
Пануй, мій Золотий Гетьмане,
Ясновельможний Жовтне, Пане,—
Тобі останній мій респект.

III

ПО ВСІХ РЕБЕЛІЯХ гучних
Яку весну тепер знайшов ти!
Тобі крізь спокій запашний
Чолом, Ясновельможний Жовтне!

Стоїш, одітий с'явном слав,
В сліпуче—золотім зеніті,
І сняться сни добра і зла,
І солодко, і сумно снить їх.

Блакить і срібло сивизни
В короні чорної чуприни
Нагадують про шал весни,
Про всі пролинувші хвилини.

Ще сонцем сяє маєстат...
Сльозами ж золото проржавить
І вирве булаву держави
Від тебе чорний Листопад.

1922.

КІНЕЦЬ. Тебе вже полонив
Скажений гун. Вже ризи ділять —
Твої полив'яні лани,
Червлене муками Поділля.

Вже осінь застелила все
І Бог за хмарами не чує.
Як ворог по степах кочує
Й отари орд своїх пасе.

Під похорон осінній марш,
Що сурми вітра хрипко грають,
Знайти за машкарою хмар
Сліпучий промінь Твого раю.

Розплавить сталь височини
Й крізь синь небесного віконця
Все сіять, сіять сійво сонця
В війною з'орані лани.

1920.

Та сага Еwangелија пól ..
L. Podhorski-Okolów.

ПОМЕРЛИХ ПІЛЬ пустельний подих.

Глухого вітра тропарі...

Простор Господньої господи

Крізь рівний обрїй засірів.

І знову сам. І знову кличу.

І відгуку нема—нема...

Землі пращорному обличчу

Хилюсь і слухаю: німа!

Німа, як ніби вже забула

Під плугом незглибимий біль

Й раненим тілом не відбула

Цілу Еwangелію піль.

Німа, як ніби й не шуміла

Єдвабом золотих пшениць...

О, земле, чорна мати мила,

До тебе знову! Знову—ниць!

1922.

Любо жу ствермісникові Леонардови.

23— I. 23.

НАВКОЛО ВСЕ чуже. Чуже до божевілля.
Цей дощаний театр.. Линялі лаштунки..
Вливаю запах Ваш—і п'ю солодкий біль я.
Вдивляюсь в профіль Ваш укохано-тонкий.

Стискають серце знов долоні льодовиті.
І ясно мені все—в оцім людським кублі
Знайшов я Вас, знайшов, єдина на світі—
Лілея білая на зламаним стеблі.

II

РОКОТАЛО в антрактах із салі.
Ми сиділи в кутку куліс.
Було ясно: давно в Версалі
Цей вечір вже був колись.

Пам'ятаєте? Клавікорди
Мелодійно вели менует...
Засвітився Ваш профіль гордий
І в П'єро запалав поет.

ІДАЙЯЛІ.

ВІДДАВАВ на терзання уста
Джокондам і Афродитам,—
І душа, як пустеля,—пуста,
І тіло—гермафродита.

На вулицях, в Г'валті міст,
В електрики скаженінні,
Шукав я для мрії зміст
І в Вас—знайшов його нині.

Так? Нині. Коли вже віддав,
Всі вийняв з-під попелу серця—
Невикористані літа,
Що бігли в веселім скерцо...
Все стихло назустріч зімі.
А Ви—як сонце крізь хмари—
Спокуси... Відьмо... Амінь,
Амінь Розсипся, примаро!

1923

Вірні про Ангеліну Ізраїлицю.

НЕ ЗНАЮ. Не бачив очей.
Не глянув в обличчя обрис.
Тільки знаю, що зором—пече,
Вабить легкими рухами кобри.
Якими словами спіза?
Як павзи наповнює змістом?
Не чув: співала—трава,
Зітханням дзвеніло—намисто.
Памятаю: день квітня зім'яв
Першим дощем ялини...
Памятаю лише ім'я,—
Святе ім'я-Ангеліни.

МРІЯВ ВІТРОМ далеких тропічних колоній,
Хтів Таїті, коралів, лазурі і хвиль,—
Та зустрів Ваші знову Готичні долоні
Профіль з мармору. Зір. І на дні його-біль.

І весна почорніла. І серце зламалось.
І назад я пішов, в божевільні міста,
Де від уст Ваших доля, як кат, відірвала
Мої—першим цілунком криваві—уста...

1923.

Д О Щ.

ЗДУШУЄ далеч димна
Обрій скупого життя.
Смуток мережить зимно
Давніх думок шиття.

Сліз скамянілі перли
Нижу едвабом сну.
Не воскресити померлу
В серці моїм весну.

Хтось бубонить ! плаче...
Щось я навік втеряв...
Добре, дощику—д'яче,
—читай псалтиря!

1923.

СОНЕТ.

НЕ ТРУБАДУР, а вічний яничар,
Невільником в солодкому полоні
Нічних очей, я п'ю вино їх чар.
Закоханий в розквітлії долоні.

Хоч і знайшов я бога в Аполоні,
Та тільки Вам душі моєї жар,
Сузірря зорь моїх—Волосажар,
Захований в страсного серця лоні.

Ви ж королевою хіба на мить
Дасте устам тонку лілею-руку...
В ту мить—я все життя віддам—візміть!—
За усміх Ваш, за казки запоруку:
Розплести короновану перуку
І шалом кос минуле спопелить.

1921.

Ельві ІІ.

ПО ЯКИХ ЩЕ ДОРОГАХ шукати причинної долі.
Перекотиполем блукати в яких степех?
Вітер грає, веселий, хвилюючись по роздоллі
Від зруйнованих міст розвіває горілий пах.
Заховала перекупка—пам'ять всі сни глибоко
Тільки будить горілка на чорнім шляху в корчмі,
Ніби в м'орок душі, в її мертвий, цвинтарний спокій
Після чарки отрути влітає соняшний чміль.
І ось все забуваю... Ось все зникає в сутінні...
Зостає лише рівний профіль, зоряний зір
Та далеких заграв за плечима Твоїми тремтіння—
Всі примари Твоїї страшної, страсної краси.

1921.

КВІТЕНЬ.

ВЕСНА І СИМЬ. Як пестить вітер віі
Веселим сонцем серце золотить.
Душа простором радісним говіє
І гострий зір за обріі летить.

Я знов—Гоген незнанного Таїті.
Я знов—юнак. І цілий світ—весна!
Не стримать рух. Сварбів не затаїти.
Який простор! Як далечінь ясна!

1923.

Михайло Селегій.

„Озимина“

ОСЬ ЗОРЕЮ землю взеленило.

Погруддя сита з жовтим житом кутає блакить.

Зпід стріх стежками до майданів—тінь гетьманів...

А з вікон квіти—колачі ударили у дзвони.

Й пішли.

І вишикувались в полі.

(На роздорожжах їх вітали сиві та похилі від століть
хрести).

Тай стали всі до бою, як один.

І косили косарі!

Сіно синє.

(На їх молились матері).

Та вставала

І зростала

Сила вража.

І бадилля заступило шлях
І зросилися покоси.

Голі,
Босі

Перебрали до рук коси
Стали.

А до їх стій ціле сито жита,
Жита жовтого,

Жита буйного,
динокмурого.

Задунали дзвони,—

А з вікон колачі червоні.

І зникала на майданах тінь гетьманів...

Тож у темряві ночній
Люті хвилі дощеві
Жито збили...

І не косарів тут сила—
На великій їх могиді
— Прапор України.

„БОСАРІ“
1922.

Йду
в безмежжя я,
знечулений
і зламами
Душі.
Свій біль, своє приниження
в затаснім обуренні.
На лева
На мечі
Кладу.

І п'ю
отруту чуйности
з криївок, вщерть
наповнених.
с Імлу.
Оповиваюсь тою шалею—
таємною
розрадою:
і сльвосміх кришталями
і голубинь—блакить
— у світі

„ГНІВ“.

І НЕ ОРОСЯТЬ
Мою землю роси.
Не заголосять
 стогоном вітри
На ярошу—
 — голясініям.
І не зарюмає ржаве листя.
: Осінь—
І тче і плете павутинна
Сіре.
 Як затріпоче
 Мокрий горобець.
Накочугуриється качка качуриста,

Як застрікоче
Сіре в глибинах,
—копицях,
мозі пустки,—

Покладуся я сам на стернях
Як полишена хустка.
Хай плює мені небо в обличчя—
Я око не мружу:
—мережу.

Хай дзьобає круками очі,
А міццю я стежку
—мережу.

І піду я во тій
стежці вимріяній.
І знайду я себе
несамотнього.

І як стріхи
Заплачуть—
З ними втіха
моя...

Бо росява Весна,
Бо росява
Весна!

„ТРІВОГА“.

1922,

НА ВЕРХОГОРІ лицар спить—
Сивоусий, синій тартар,
Що вранці часом лиш на мить
Одкриває груди Татрам.

На верхогоррі верхи ярь,
А у неї зпід спідниці
Сот сім смерекових отар
Навперейи—до дзвіниці.

На верхогоррі грає сіг,
Повыває постать Діви,
І хтось прилав до сніжних ніг,
І зітдає мур в задиві.

„ГЕВОНТ“.
Закопане 1922.

ПАЛЕНІЄ в грудях гасло,
(А на вустах спеклося сонце)

Але не хочеться завчасно
Промозити останнє: вонмі.

Розістлав брудні попони
І сам розкидавсь, ліг в калюжу,
І так стиснув мене в долонях
До болю вечір... сильно... дуже...

На мої скорілі скроні
Поставив чобіт. І до ранку
В примарно-чорному салоні
Кружляли мої очі в танку.

І було все не до речі,
І гади повзали у грудях.
О, цей триклятий, лютий вечір
Я часом бачу і на людях!

„ВЕЧІР“.

Отруїли повітря радінням
І кидали серця свої на тротуари,
І йшли за полками отарами,
І співали натхнено гімнів.
— Мій любий козаче, мій січовий стрільче,
Візьми цей пуделок гаванських!..
І плакало щастя у діда на стрічці—
Вертають часи золоті, прадавні, гетьманські.
Вертають...

За кіннотою—піші,
А далі гармати стрясають склепіння мійське
І нараз чомусь здавалось, що навколо тиша,
Що ніщо не диха, а тільки військо, військо йде.

Вгорі
на хмаринці прозорочистій
Мати—
наша Страдниця Пречиста.

Та з безголовя хтось на неї пальцем, брудним паль-
цем почав тикать.

І зчинилося страхіття.

Миттю

Всім закамяніло в грудях.

А з Царського на Думську—впрост по людях...

І лежали нерухомі на бруках і тротуарах,

Окрівавлені на похміллі радінням.

І оточили похмурі квартали

Впавших, і спіяли: „амінь“ вам, „амінь“ вам...

І вписав ще один ганебний день літописець в ме-
муари.

І позначив, як довкола стервом чаділо,

Як Дніпро не розливсь

у розливу.

Вмить спорожніли вулиці і передмістя,

Лиш по Хрещатику на катафалках везли Республі-
канці пісню;

І було так моторошно і душно від куряви патріо-
тичного кадила,

Що в грудях збурилось

Спінене пиво.

„ПАРАД“.

Я ЗНАЮ ти—Ангеліна.
Я тебе бачу щохвилино.
І, як тобі небо став на коліна,
Я кажу: так мусить, так бути повинно.

Але я не скажу, що руда твоя—лілея,
Що рух твоїх ніг—вино,
Бо знаю: тобі епопею
Не я, а інші, інші зложили давно.

З віршів: „До Ангеліни Ізраїлянт“

ШАМШАВИТЬ тиша—
Диха осінь.
Дівочі коси
Гамір листя
Тче.

Блакить надземна
Жмені ласок—
Усміх красний
Аж доземно
Шле.

Ячить зітхає
Легіт—хвиля
Між бадилля,
Люлі грає,—
Снить.

Гамує стиха
Промінь сонця...
Сміється стріха:
Певно—сон це
Кпить!...

29. X. 22.

ОЙ НА ПОЛОВЕЦЬКИХ степах
в серці,
вежою на горбі,
поклалось золоте
корито.
Тисячами тисяч,
через темні байраки,
линули козацькі діти
поклонитись.
А по той бік
і по цей бік
на степи і лани
похлав Дніпро
вуса.

(Зі заходу летіли гуси).
— „Мое—мені!“—сказав Славута.
І півночі у вічі
 приснув віхтам смоляним.
А корогви заляглись рясним сміхом...
 В грудях
 гушали
 ковалі.
Крадькома віткав
 час.
(А нас—жменя).
І зайнялася північ тлінням.
І пригоршнями кидала отруту.
І положила на південь червлему тіль.
І на спині вгніздилось: бути, чи не бути?

Тай заснавулив Сагайдак...
 На захід
 по перевесла...
 По Весну...
 на захід...
 ... Захід!..

„1917—1918“.

У СУРМИ трублять вітри.
У дуги гнуть міцні постави.
Які ж ми нині заповіти
На цвинтарищі нашому залишим?..

Зійде яка отава
На буйних росах сінокосів?
Які складуть про нас октави?
Питаюсь я, оганьблений і досі.

„ГЛАВА ПЕРША“

1923

Михайло Осика.

„Озимина“.

Превольна
 Морцино! — — —
 І, сивий гетьман — : у серці
 головою
 — похитав.
 У грудях
 Косарі
 — косять.
 : Сині Сині
 Ваша Любов?
 — Ячменевий Колос
 Болем
 — скленотів.
 — У ясеня —
 : по коханці
 очі
 — з'осеніли.

6. VIII. 22.

МАРІЄ
Пречисто—Чиста
Зоряно—Діво!..
Над-Раю Пісне—
Безмежним
—ткана.
В Твоім
Кіоті—
Мою
Хвилину—
: Життя!
—зложу.
Душу—
: Підніжям!
—зітхну.
Над
Кріпким
Богом—
Ти!
—возликувш,

І—я
Підніжям!
—возсіяю.
Над-Сяйво
Краси
: Єдиний Боже!..
Перший—
: Усміх
Сонця—
: Архангела
Спів—
Над—Благо
Душі
— — —
мові
В твоім
Кіоті—
Моя
Хвилина—
: Життя!..
1922 р.

Моїм друзям Війська Запорозьського.

РОЗТРЕМТІЛИЙ степел
: Моє Серце—Братил..

— У серці

Грім!

— Загорівся.

— Землі

Сонечко

— зійшло.

Розтретіла Сило!

: Моє Серце—Братил..

— В кривці

Презлий

Квітом

— уселився.

— В Нічку

Метеори

— змеркли.

Цітьма—

Габу

— закидала.

: Розмета.

„Ходім,

Серце,

в Розбраття“

(зледенів зір).

В наймах

Надія

— блукала.

: Смерть...

У глибоких

Долинах—

Змії

—сичіли.

На Вкраїносклоні

Сонце

Шлях

—лязурило.

І Гранати

в Одиноких

— гордо зацвіли.

Розтретілий Степел

: Моє Серце—Братил..

1922.

Шан. Доброві Ю. Міськевичеві.

УГОДНИЧЕ!

о, Поклоне!..

—Айстрів

елвґійні стони.

—Айстри

в Труні

—руки ломлять.

Твої уста—

: Всеосанно!

Спрага

Раю.

У нетрях

Голготи

Нишкомдзвінний

Дзвоне!..

—В тузі за

Весною—

Берізонька

—розструніла.

—Гіяцинтом—

—плаче. море
 Спрага Раю— : Всеосанно!
 Твої очі.
 —І десь. Небо
 —заквітчалось.
 Твої уста— : Всеосанно!
 Спрага Раю.
 З Вітром Тирса
 —шелестіла.
 моя Тирса!
 : в Крилах Вітру— Сонце
 —в'є— — — непомітна!
 Спрага : Сопутнику
 Раю— : в Усевишні!..
 : Всеосанно!
 Твої очі.

1922.

ЛІТКОВИШНЕВИМ, садонь-
ком
— Ранок —
Устонька
—заколювались:
Доле... Доле!..
— — — — —
Квітонько-Зоре!
По Доленці хорі́й
—зіткнули х Віри
 Мандрівники.
— — — — —
 : Доле... Доле!..
В грудях— : Серденько!

Терпіння— Очі..
Й знову:
Доле... Доле!..
—більш Не сила—
Се:
Крик. І Біль.
Черна Різпука.
Всему Прокляття!
І—
(—Нащо мігті Серце—
—рвуть?
—Свої! Свої

—розсверлили	Сталяктити	—співославлю—
	Чисту	—співославлю
	Кров—)	—і молюсь—)
свята		— — — — —
	Просьба!	Мандрівники
: Доле... Доле!		—зітхнули
(: Бог—		у Вирі
	.Огонь—	По Доленці хорій.
На моїх		Квітенько-Зоре!..
		— — — — —
На тремтіннях	Вітах,	: Доле! Доле!..
	Хвиль	Літковишневим садоньком
—невинніе.	Душі	—Ранок—
: Серафимом!		Устонька
		—заколювались.

1922.

ТІНЬ

—розкуйовдилась

І сліпо-вечірливо

в гранках

Копиць

—потягалася.

На стеблах нервів—

: Коники

—насміхалися в унісон.

Ні
 не— : Чоловік!
 Могутне: Я!
 Подих Діви—
 Глибинь віч
 Ії..
 В серці— —
 Небо!
 : Арфа Бога—
 Синя,—синя Тиша.
 Переливи в Глибині.
 Тиша... Тиша...
 Сапфір блимнув—
 : Тік!
 Не—
 : Чоловік,
 Я—
 Архангелі

Краси
 Вістун..
 Білі ніжки
 в Незабудьках,
 Вповивають лязури.
 Незабудьки в очи
 Діви.
 О! Месію породн...
 — — — — —
 Ні!
 не—
 : Чоловік!
 Я—
 Архангелі
 Краси
 Вістуні..
 — — — — —
 Гомін Неба!
 1922.

НА РОЗПУТТІ.

... А ЗИМА, біленьку Китайку вивертала, закидала в очі Прохожому й завдавала болі в серці.

Зима, закутана в різкий Вітер, віяла! віяла! рвалася! стогнала!..

Живою, невинною Китайкою, замела Розпуття...

— Зимо! Зимо, не бий Китайкою по очах, бо так далеченько-далеченько, так глибоченько-глибоченько болить мене!.. Ой, болить—Зимо!..

— Я—нікчемний, Китайка—невинна!..

— — — — —
... Закрила Розпуття... ..Серед Піль.

Прохожому—Шукаючому оставився самотній, скулений—Сторож Розпуття—Хрест!..

— Зимо, чому Його гнеш?

Завіщо гнеш?

Адже—Він, .

: Хрест! :

Зимо!

: Він—Хрест!!!
Такий скулений, ізнеможений стоїть на
Розпутті—в Полі...
Розхрістана голівка.
На голівку Хтось, хвилинно-Святий, ізложив
Віночок.

Ізсох Віночок!
Ізсунувсь на Очі!
Сухий, шелестить:
Тут Розпуття!
То й розглянься—
Там, за плечими моїми в—Цвинтарі..
— Зимо! Зимо! Ти, Матір-Коханка тям,
що вмірають—

— Ми...

— Ніл Країненько—

видержу! не звалить Мене..

Шалій! Зимо, шалій!..

Я—

Вічний!!!

— І гнало!

—знаєте,

гнало!

: Великим Богом-Терпінням,

од роздоріжного Голосу.—

Шалій!..

Звалиш?!

Чоловік—

поставить Новий Хрест!

— І Хрест, усміхнувся таким Боєм, таким осяйно-
небесним! таким Чистим—незримим!—

Новий! І

Вічно—той, сам!..

— — — — —
Знову завинувся, скуливсь.

— — — — —
Ізсохший Віночок щемів—шепотів у найніжнішу
Тишу моєї Душі:

Є—Люди! Мене ж Вони положили на свій Хрест!..

Колись я був зелененький— —

с. Сороки 24. І. 1923.

РОЗГРЯБЛЕНИЙ

Моя Душе!

— На стінах

— чорнообнявся.

— Мое Імя

— отруїла.

Розкрівавлений,

Затураний

Храме!

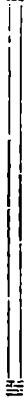
: Крале!..

Чад

Згряя

Храме!

Краю!..

— Темно.

Судороги стінами

— вклякають.

— Зойки.

Судороги у Чаді

— коняють.

О, голодний

Боже!..

— у серці:

■ безкрівні очі

Лявою

— палять

шукаючи,

—: гололять.

— У мозку:
Кістяки-опухлість
пречорним стогоном
— одпочивають.
Могиліюю
— стікають.
(Мої Слова!
— скамяніли).
— Повз
Храм!
— проходять.
— не чують.
В брата тихо—вбите:
бам-м-м!..

Ситі!
Дайте!
Голод—
Там-м-м!..
скатований
Христе!..
На спалених устоськах
—мії Дніпре!—
—живе
Твоє
Терпіння..
1922.

ВЕДІНКОМУ-НИКОМУ.

БРАТИ—

Однодревол!
(Я чую Казочку—)
В грудях

Хиари
—Кривавили.
: „На тихії води,
„На яснії зорі!“

В невиднім Краю

—літає

—стікає.

—догризає.

—спеклились.

Хиари
—кривавили.
: „На тихії води,
„На яснії зорі!“

Похмура

Дарма нитк у

Лука

Слізьми

Брежня

Корінь

Очі

Гнівом

Кльото

—снує.

Лиш

Хиари

—кривавлять.

: „На тихії води,
„На яснії зорі!“

Брати—

Однодревол!

—Буряном

Тиша

—заросла.

—На олтарях

Мірт

—зів'яє.

—На серцях—

Лютий

Кігті

—гострить.

О, Ти!

Пречудна—

: моя Україно!

Мірко

Сходу!

: моя Рано!..

1922.

